

Мельник Анжела Олегівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедра методики викладання іноземних мов і світової літератури,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Зростання інформатизації та ролі інформаційних технологій в суспільних відносинах сприяли створенню глобального інформаційного простору, універсальним засобом комунікації в якому виступають *соціальні медіа*.

У сучасному науковому дискурсі налічують більше 50-ти тлумачень поняття *соціальні медіа*. Найбільш повним та вичерпним вважається визначення Андреаса Каплана та Майкла Хейнлайна, які зазначають, що *соціальні медіа – це група інтернет-додатків, які побудовані на ідеологічних та технологічних засадах Web 2.0 і дозволяють користувачам створювати певний контент та обмінюватися ним* [6]. До соціальних медіа відносять чимало комунікативних платформ; умовно їх можна об'єднати у три групи: 1) *соціальні мережі*, 2) *блоги*, 3) *контент хостинги* (інстаграм, ютуб та інші). Основні характеристики соціальних медіа – *доступність, оперативність інформації, інтерактивність, мультимедійність, гіпертекстуальність* – зробили їх надзвичайно популярними не тільки в особистісному, а й у професійному спілкуванні. Чимало педагогів, у тому числі й учителів зарубіжної літератури, мають свої персональні сайти, ведуть блоги, записують навчальні відео на ютубі, роблять дописи в соціальних мережах та інше.

Проаналізувавши праці науковців [2; 3; 4], виокремили такі функції використання освітніх соціальних медіа: *репрезентативна* (представлення власного досвіду роботи, досягнень); *інформативна* (повідомлення про освітянські новини, інноваційні види робіт); *комунікативна* (налагодження взаємозв'язку з учнями, батьками, колегами); *соціалізаційна* (причетність до освітянського простору); *рефлексійна* (створення образу іншого «Я», більш успішного); *психотерапевтична* (висловлення емоцій і вражень з приводу певної події).

Найбільшу групу соціальних медіа, що використовують у своїй роботі вчителі зарубіжної літератури, складають *мережеві педагогічні спільноти*, а

саме педагогічно орієнтовані групи у фейсбуці. Популярними серед них є: «Методичні родзинки уроків зарубіжної літератури», «Світова література», «За методикою серця», «Лінгвістичні смаколики», «Літературний сад» та інші.

Презентуємо спільноту у фейсбуці «*Методичні родзинки учителів зарубіжної літератури*». Це загальнодоступна група, яка була створена у березні 2018 року Лесею Сич, вчителькою зарубіжної літератури Немирівського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів ім. М. Д. Леонтовича-гімназія». На листопад 2023 року у спільноті налічувалося 47,6 тисяч учасників. Мета групи: обмін досвідом, ідеями, напрацюваннями; толерантне обговорення цікавих та важливих питань; спілкування та співпраця. У ФБ групі «Методичні родзинки уроків зарубіжної літератури» публікуються актуальні новини в галузі освіти, зокрема щодо викладання зарубіжної літератури, дописи про цікаві методичні ідеї, методичні розробки (презентації, роздавальні матеріали, шаблони тощо), жарти й цікаві історії зі шкільного життя. Матеріали групи будуть корисними як студентам-філологам, вчителям-початківцям, так і досвідченим педагогам [1].

Зазначимо, що вчителі-філологи одразу підхопили ідею використання можливостей соціальних мереж у навчанні на уроках зарубіжної літератури. Так, традиційними вже стали такі види робіт, як моделювання сторінки письменника або літературного персонажа в одній із соціальних мереж (фейсбук, інстаграм тощо). Зокрема у спільнотах вчителі викладають чимало готових форм таких сторінок. Це своєрідна гра в соціальні мережі, адже сторінки, які створюють школярі є умовними, а от завдання – справжніми: учні добирають цитати, світлини, характеризують персонажів, складають асоціативні кущі, розв'язують кроссенси і кросворди, аналізують хмаринки слів тощо.

Ще одна група соціальних медіа, що має важливе значення у професійному розвитку учителів зарубіжної літератури – це *освітні блоги і сайти*. «Наявність власного блогу чи сайту – не данина моді, а професійна необхідність вчителя XXI століття. Адже персональний блог – це своєрідне сучасне електронне портфоліо вчителя, це представлення свого досвіду роботи педагогічній спільноті для отримання незалежної оцінки і порад з боку

колег», – стверджують медіапедагоги Ганна Онкович і Ольга Криворотенко [2].

Серед найцікавіших блогів і сайтів учителів зарубіжної літератури назвемо такі: «Світ літератури» Адріани Химинець, «Коліжанка» Інни Сороки, сайт вчителя зарубіжної літератури Олени Залізницької, блог Лесі Сич, блог Галини Дорох, блог «Навколо медіа» Олега Куща та інші.

Особливу увагу хотіли б звернути на *сайт Адріани Химинець «Світ літератури»*. На сайті представлено різноманітний освітній і літературний контент, чітка навігація, зрозумілий інтерфейс, приємна кольорова гама. Матеріал структуровано за рубриками: «Новини», «Зарубіжна література», «Українська література», «Презентації», «Позакласне читання», «Методика», «Відео», «Екранізація творів» та інші. Інформація з предметів об'єднана за класами, що значно спрощує пошук. Зазначимо, що на сайті пані Адріани представлено не готові плани-конспекти уроків, а саме матеріал до уроків (презентації, таблиці, відеоролики, шаблони тощо), за допомогою якого можна сконструювати сам урок. Такий підхід сприяє творчому розвитку вчителів і вдосконаленню їхньої педагогічної майстерності. Щоб переконатися у змістовності й креативності цього ресурсу, достатньо ознайомитися з відгуками відвідувачів [5].

Важливе значення у професійному розвитку учителів зарубіжної літератури мають такі соціальні медіа, як *контент хостинги*, зокрема *ютуб*. На цьому каналі можна знайти відеозаписи конференцій, круглих столів, вебінарів, майстер-класів провідних учителів і науковців. Наприклад, відеозапис трансляції Всеукраїнського круглого столу «Шкільний курс зарубіжної літератури: традиції, сучасність, перспективи», присвяченого 30-й річниці курсу, вебінар «Дистанційне навчання зарубіжної літератури» від Ірини Кузьменчук й Ірини Мегедь, вебінар «Особливості вивчення літератури в час війни та поствійни й підручник із зарубіжної літератури для 5 класу: у пошуках відповідності» авторок Олени Ісаєвої і Жанни Клименко, майстер-клас «Комікс як спосіб мотивації учнів до читання» Світлани Гарної і Віталіни Козієвої. Також на ютубі розміщено відеопрезентації концепцій підручників, відеозаписи уроків зарубіжної літератури (дистанційні уроки з учнями, уроки-монологи, де вчитель пояснює ту чи іншу тему, аналізує твір) тощо.

Отже, педагогічно-орієнтовані соціальні медіа – соціальні мережі, блоги і сайти вчителів, контент хостинги – мають велике значення у професійному розвитку вчителя зарубіжної літератури, оскільки виступають тим комунікативним майданчиком, де педагоги створюють освітній контент, діляться й обмінюються ним, й таким чином збагачуються як особистість і професіонал.

Засновник корпорації Майкрософт Біл Гейтс сказав: «Технології – це всього лише інструмент». Пам'ятаймо, що за технологіями завжди стоять люди: учні й вчителя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні родзинки уроків зарубіжної літератури : спільнота у фейсбуці. URL: <https://www.facebook.com/groups/2001066366820920/> (дата звернення: 01.12.2023).

2. Онкович Г. В., Криворотенко О. Г. Педагогічна блогодидактика вчителів української мови та літератури. *Проблеми освіти: зб. наук. праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»*. 2019. Вип. 92. С. 82 – 88. URL: https://www.researchgate.net/publication/332567039_Problemi_osviti_92_2019_do_druku (дата звернення: 01.12.2023).

3. Осадчий В. В. Мережеві співтовариства як засіб удосконалення професійної підготовки вчителів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. №4 (18). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/312> (дата звернення: 01.12.2023).

4. Сахневич І. А. Педагогічні умови застосування блогодидактики в процесі вивчення англійської мови професійного спрямування і формування медіакультури студентів ВТНЗ. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди»*, 2017. N 37-1.Т.6. С.237-247.

5. Світ літератури: вебсайт. URL: <https://svitliteraturu.com/> (дата звернення: 01.12.2023).

6. Kaplan A., Haenlein M. Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media, *Business Horizons*, 2019. 53 (1), С. 59-68. URL: https://www.researchgate.net/publication/222403703_Users_of_the_World_Unite_The_Challenges_and_Opportunities_of_Social_Media (дата звернення: 01.12.2023).